

 МАУП	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ» НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ІМ.КНЯЗЯ ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО
Перезатверджую: Директор навчального підрозділу (підпис) А. М. Кислий "29" №11 2024 р.	Кафедра: <u>адміністративного, фінансового та банківського права</u> Схвалено на засіданні кафедри адміністративного, фінансового та банківського права (назва кафедри) Протокол № 1 від 28.08.2024 р. Завідувач кафедри (підпис) В.А. Бортник (П. І. Б.)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
« Правові основи фінансово-грошової ситеми»

Статус дисципліни: **обов'язкова дисципліна професійної підготовки**
 Освітньо-професійна програма: **Право**
 Для напрямку: **08 «Право»**
 Спеціальність: **081«Право»**

Форма навчання: **денна**; Курс: **4 (бакалавр)**; Семестр: **5**
 Обсяг в кредитах ЄКТС/ Всього годин **5/150** за навчальним планом від 24.01.2021 р.
 - лекції (Л) **36**
 - семінарські заняття (СЗ) **32**
 - практичні заняття (ПЗ)
 - індивідуально-консультативна робота (ІКР)
 - самостійна робота студентів (СРС) **82**

Робоча програма навчальної дисципліни складена на основі програми навчальної дисципліни «Правові основи фінансово-грошової ситеми»» к.ю.н., доцента кафедри Ю.П.Лісовської (перезатверджена на засіданні кафедри адміністративного, фінансового та банківського права, протокол № 1 від 28 серпня 2024 року).

Розробник (-и) робочої програми навчальної дисципліни: Ю.П.Лісовська.

Київ 2024 р.

Метою курсу є оволодіння студентами на основі знань законів, категорій теорії фінансового права, уміннями та навичками їх застосування для аналізу діяльності суб'єктів фінансово-правових відносин. Цей курс надає можливість майбутнім юристам і фахівцям з фінансів і банківської справи підготуватись для деталізованих і поглиблених теоретичних курсів "Банківське право", "Правове регулювання вексельного обігу", "Фінансове право", "Податкове право" та ін. Завдання курсу: під час лекційних і семінарських занять дати студентам теоретичні знання, навчити аналізувати нормативно-правову базу та вирішувати питання юридичного характеру фінансово-грошової системи України. Для України, яка йде шляхом творення незалежної демократичної і правової держави, формування та вдосконалення фінансово-грошової системи і бюджету є одним з найважливіших чинників державотворення. Йдеться про створення ґрунтовної правової бази, яка дасть можливість стабілізувати економіку в країні та підприємницьку сферу в ринкових відносинах сьогодні. Така взаємозалежність впливає з того, що фінанси — економічна категорія. Вони можуть існувати лише в умовах товарного виробництва, функціонування товарногрошових систем. Основним джерелом дохідної частини бюджету в умовах ринкових відносин стають податки, які сплачують комерційні структури, підприємці, громадяни. Але, на жаль, правовий інститут в Україні поки що недосконалий. Змінюється в сучасних умовах порядок витрачання бюджетних коштів. Виникає потреба в детальнішому вивченні їх правового регулювання.

Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни повинно базуватись на знаннях, отриманих студентами під час опанування ними фундаментальних положень навчальних дисциплін: «Фінансове право», «Банківське право», «Податкове право», «Бюджетне право».

Предмет навчальної дисципліни — нормативно-правове регулювання грошових відносин (відносин, що виникають у сфері державного управління грошового обігу, організації платіжних систем, електронних грошей).

Мета вивчення навчальної дисципліни — навчити студентів організовувати правове забезпечення державного управління у сфері грошових відносин, організації платіжних систем, електронних грошей, контролю та моніторингу у сфері грошового обігу, відповідальності за порушення законодавства у сфері грошових відносин, сформувати у них такі особисті якості і властивості, які дозволяють виконувати типову задачу діяльності; розвивати у студентів знання, вміння, навички у використанні типової задачі діяльності.

Завдання навчальної дисципліни — формулювання визначених наступних умінь, якими повинен оволодіти студент протягом вивчення навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання

Форма контролю: Залік

Контрольні заходи включають у себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час аудиторних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення аудиторних занять і має за

мету перевірку засвоєння знань, умінь і навичок слухачем із навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботи виставляються в журнали обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів вищої освіти враховуються такі види робіт: навчальні заняття (лекційні, семінарські, практичні); самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання контрольних робіт у вигляді, передбаченому в робочій програмі навчальної дисципліни).

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках слухачів, залікових книжках. **Присутність слухачів на проведенні підсумкового контролю (заліку) обов'язкова.** Якщо слухач не з'явився на підсумковий контроль (залік), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90 – 100	Відмінно ("зараховано")	A	„Відмінно” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82 – 89	Добре ("зараховано")	B	„Дуже добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками.

75 – 81		C	„Добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією–двома значними помилками.
68 – 74	Задовільно („зараховано”)	D	„Задовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний неповністю , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.
60 – 67		E	„Достатньо” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
35–59	Незадовільно („не зараховано”)	FX	„Умовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
1–34		F	„Безумовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Система оцінювання навчальних досягнень студента		семестр				Форма контролю
Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	
Відвідування лекцій	1	3	3	7	7	Залік
Відвідування семінарських занять	1	3	3	7	7	
Відвідування практичних занять	-	-	-	-	-	
Робота на семінарському занятті	10	3	30	7	70	
Робота на практичному занятті	-	-	-	-	-	
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-	-	-	-	
Виконання завдань для самостійної роботи	15	3	45	7	105	
Виконання модульної роботи	10	-	10	-	10	
Виконання ІНДЗ	20	-	20	-	20	
Разом	-		111	-	219	
Максимальна кількість балів:		330				
330:100=3,3 Студент набрав Х балів; Розрахунок: 3,3 = загальна кількість балів						100

Критерії оцінювання ІНДЗ (навчально-педагогічного дослідження у вигляді есе)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна оцінка (у балах)
1	Формулювання мети і завдань роботи	2
2	Складання плану, чіткість і послідовність викладу матеріалу	2
3	Обґрунтоване розкриття проблеми, аналіз різних інформаційних джерел (наукових видань, навчальної літератури, періодичних видань, матеріалів мережі Internet), критична та незалежна оцінка різноманітних точок зору, позицій, аргументів	10
4	Зв'язок з реальною практикою, аналіз діяльності окремих організацій, конкретних проблемних ситуацій	2
5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання поставлених завдань, творчий підхід до виконання ІНДЗ	2
6	Якість оформлення роботи	2
	Разом	20

Засоби діагностики результатів навчання

1. Залік;

2. Реферати;
3. Презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
4. Студентські презентації та виступи на наукових заходах;
5. Написання контрольних робіт (для слухачів заочної форми навчання);
6. Інші види індивідуальних та групових занять.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Грошово-кредитна політика

Суть і роль грошово-кредитної політики. Визначення стратегії і тактики грошово-кредитної політики. Цілі грошово-кредитної політики: кінцеві, проміжні, оперативні. Узгодження цілей грошово-кредитної політики з економічною політикою Уряду. Основні напрямки грошово-кредитної політики: їх зміст, порядок розробки та прийняття. Інструменти реалізації грошово-кредитної політики. Класифікація інструментів грошово-кредитної політики. Інструменти (засоби) адміністративного та економічного впливу на розвиток економіки країни. Інструменти загального і селективного впливу НБУ на грошово-кредитний ринок: їх склад, спрямованість і майстерність вибору. Політика “дешевих грошей” (грошово-кредитної експансії) та “дорогих грошей” (грошово-кредитної рестрикції). Політика обов’язкових резервних вимог. Поняття політики обов’язкових резервних вимог. Призначення норми мінімальних обов’язкових резервів комерційних банків. Фактори, що впливають на величину норми мінімальних обов’язкових резервів і порядок їх розрахунку. Контроль НБУ за дотриманням комерційними банками обов’язкових резервних вимог. Політика рефінансування. Поняття рефінансування та шляхи його здійснення. Методи рефінансування та умови їх застосування. Аукціони кредитних ресурсів. Операції РЕПО. Регулювання базової процентної ставки НБУ і фактори, що при цьому враховуються. Політика відкритого ринку. Суть політики відкритого ринку, її місце в регулюванні грошово-кредитного ринку та економіки країни. Об’єкти і види операцій на відкритому ринку. Механізм здійснення операцій на відкритому ринку. Види РЕПО. Угоди РЕПО та їх зміст. Механізм проведення операцій РЕПО. Місце операцій на відкритому ринку у проведенні грошово-кредитної політики НБУ.

Література [1; 3; 76; 89; 107; 116]

Тема 2. Фінансова діяльність держави, її правові аспекти

Поняття фінансової діяльності держави. Принципи фінансової діяльності держави. Методи фінансової діяльності держави. Методи формування грошових фондів. Методи розподілу грошових фондів. Дотація. Субвенція. Субсидія. Методи використання грошових фондів. Правова форма фінансової діяльності держави. Фінансова політика. Органи управління державними фінансами. Правове положення Міністерства фінансів України. Правове положення Державного Казначейства України. Місцеві державні адміністрації в особі їх фінансових органів. Правове положення органів виконавчої влади, що здійснюють керівництво фінансами у зв’язку з виконанням своїх основних функцій та завдань.

Література [1; 16; 17; 19; 35; 50; 51; 126–128]

Тема 3. Фінансова система України

Поняття фінансової системи. Її правова природа та принципи функціонування. Фінанси матеріальної сфери виробництва — економічний базис фінансової системи. Фінанси бірж, акціонерних, посередницьких товариств, транспорту. Державний

бюджет — провідна ланка фінансів держави. Бюджети місцевих органів самоврядування. Соціальне страхування. Централізовані державні і недержавні фонди майнового і особистого страхування. Фінанси банківсько-кредитної системи. Спеціальні фонди (стабілізації економіки, інноваційний, конверсійний, пенсійний, національний та ін.).

Література [4; 5; 9; 24; 98; 127]

Тема 4. Система оподаткування в Україні.

Непрямі податки. Поняття і функції податків. Види податків та їх характеристика. Фіксований податок. Загальнодержавні податки і збори (обов'язкові платежі). Місцеві податки і збори (обов'язкові платежі). Принципи побудови системи оподаткування. Поняття податкового права. Податковий закон. Платники податків і зборів. Права і обов'язки платників податків і зборів. Об'єкти оподаткування. Предмет оподаткування (джерело сплати податку). Одиниця оподаткування. Строк сплати податку. Ставка оподаткування. Податкові пільги. Усунення подвійного оподаткування. Правове регулювання непрямих податків. Акцизний збір. Податок на додану вартість. Платники податку. Об'єкт оподаткування. Ставки податку. Пільги щодо податку. Порядок нарахування та строки сплати податку на додану вартість. Мито та його види. Митна вартість. Звільнення від сплати мита. Митні збори.

Література [1; 13; 14; 20–23; 25; 26; 28; 31; 42–44; 90; 96; 103; 104; 113; 115; 123; 126–128]

Тема 5. Грошова система — встановлена державою форма організації грошового обігу в країні

Загальні елементи грошових систем. Грошові реформи і методи їх проведення. Інфляція. Емісія грошей. Емісійний механізм та емісійна система. Правові засади організації емісійних операцій. Емісійна дисципліна.

Література [15; 30; 47; 76; 81; 101; 106; 111; 124]

Тема 6. Бюджетна система та бюджетна політика

Сутність бюджетної системи. Бюджетне законодавство України. Аналіз Державного бюджету України. Управління державним боргом України 2024 року. Політичне значення бюджету та його роль у виконанні функцій держави.

Література [1; 6–8; 81; 93; 126]

Тема 7. Правове регулювання позабюджетних фондів

Поняття позабюджетних фондів та їх значимість у фінансово-кредитній системі держави. Фонд державного соціального страхування та Пенсійний фонд. Державний Фонд зайнятості населення. Позабюджетні фонди органів місцевого самоврядування. Інші позабюджетні фонди.

Література [1; 24–26; 33; 39; 87; 94]

Тема 8. Правовий режим цільових фондів коштів

Поняття, класифікація і основи правового регулювання цільових державних і місцевих фондів коштів. Правовий режим цільових бюджетних фондів. Правовий режим державних позабюджетних фондів і цільових фондів коштів органів місцевого самоврядування.

Література [8; 13; 24; 26; 28; 32; 33; 40; 41; 58; 59]

Тема 9. Банківська система України

Дворівнева банківська система України. Місце і роль НБУ в суспільстві та державі. Правове положення НБУ. НБУ — юридична особа. Економічна самостійність НБУ. Фонди та резерви. Кредитні ресурси. Операції НБУ. Діяльність НБУ щодо

операцій з валютними цінностями. Підзвітність і взаємовідносини НБУ з Кабінетом Міністрів України, Президентом України. Взаємовідносини НБУ з центральними банками інших держав. Представництва Нацбанку. Управління Нацбанком. Повноваження Ради НБУ. Повноваження Голови НБУ. Структура НБУ. Нормативні акти НБУ. Поняття комерційного банку. Правові основи діяльності комерційних банків в Україні. Види комерційних банків та їх правовий статус. Порядок створення комерційного банку. Відкриття філій та представництв комерційних банків. Особливості реєстрації банків за участю іноземного капіталу. Відкриття представництв іноземних банків в Україні. Порядок відкриття банківськими установами територіально відокремлених безбалансових відділень. Спілки та асоціації комерційних банків. Припинення діяльності комерційних банків. Статутний фонд. Резервний фонд. Резерв для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями комерційних банків. Операції комерційних банків. Ліцензування. Умови розширення ліцензії комерційного банку. Види ліцензій. Органи управління та структура комерційних банків. Кваліфікаційні вимоги до працівників комерційного банку.

Література [1–5; 9; 29; 34; 63; 66; 77; 95; 99; 100; 110]

Тема 10. Правові основи банківського кредитування

Правова основа банківського кредиту. Види банківського кредиту. Кредитні відносини між НБУ та комерційними банками. Кредитні відносини комерційного банку з позичальниками. Банківський кредит і джерела його формування. Порядок укладення кредитних договорів між банком і позичальником. Порядок одержання, використання та погашення банківських кредитів. Договір міжбанківського кредиту. Відповідальність за порушення зобов'язань по кредитному договору. Банківські кредити, забезпечені заставою. Гарантовані банківські кредити. Банківські кредити з іншим забезпеченням (неустойка, поручительство, свідоцтво страхової організації). Правове регулювання одержання кредитів в іноземні валюти від іноземних кредиторів. Порядок одержання реєстраційного свідоцтва. Процедура залучення уповноваженими банками кредитних ресурсів від іноземних банків-кредиторів. Державні гарантії щодо іноземних кредитів, які надаються Україні. Правове регулювання і використання іноземних кредитів, повернення яких гарантується Кабміном України.

Література [2; 10–12; 29; 34; 46; 53; 62; 77; 85; 95; 99; 100; 120; 121; 125]

Тема 11. Правові засади державного кредиту.

Правові основи страхування Поняття і функції державного кредиту. Внутрішній державний борг. Державне регулювання ринку цінних паперів. Форми державного внутрішнього кредиту. Державна позика як форма державного кредиту. Казначейські зобов'язання. Облігація. Правовідносини України з іноземними державами і міжнародними фінансово-кредитними організаціями в галузі державного кредиту. Нормативно-правове забезпечення в галузі державного кредиту. Поняття і види страхування. Основні галузі страхування. Види. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Договір страхування. Організація страхування в Україні і відносини у цій сфері, що регулюються фінансовим правом. Правове положення Комітету у справах нагляду за страховою діяльністю.

Література [1; 15; 18; 52; 126–128]

Тема 12. Правове регулювання валютних операцій в Україні.

Валютний контроль Валютна політика як основа валютного регулювання і валютного контролю. Валютне регулювання і контроль як інструменти валютної і грошово-кредитної політики. Законодавча та нормативна база валютного регулювання

і валютного контролю. Становлення системи валютного регулювання в Україні. Завдання в галузі валютного регулювання, які постали перед НБУ з одержанням Україною своєї державної незалежності. Становлення бази валютного регулювання. Принципи проведення Україною валютної політики. Класифікація і характеристика методів валютного регулювання. Основні методи валютного регулювання, які використовують центральні банки. Девізна політика. Процентна політика. Управління валютними резервами. Валютні обмеження. Курсова політика НБУ. Поняття і класифікація валютних курсів. Режим регульованого “плаваючого” валютного курсу, що застосовується НБУ. Поняття і значення “валютного коридору” та практика його використання в Україні. Формування та управління золотовалютним резервом країни. Призначення золотовалютних резервів країни. Склад золотовалютних резервів. Банківські метали. Формування оптимальної структури золотовалютних резервів України. Рациональне розміщення валютних резервів України за кордоном. Використання золотовалютних резервів. Регулювання НБУ поточних валютних операцій. Поняття і класифікація поточних валютних операцій. Механізм впливу валютного курсу на експортно-імпорتنі операції. Регулювання НБУ пропозиції іноземної валюти. Регулювання НБУ попиту на іноземну валюту. Регулювання НБУ операцій, пов’язаних з рухом капіталу. Поняття і класифікація операцій, пов’язаних з рухом капіталів. Вплив руху капіталів на курси валют. Спосіб регулювання НБУ руху капіталів. Повноваження НБУ у сфері валютного контролю. Поняття валютного контролю та його законодавча і нормативна база. Контроль НБУ за виконанням правил регулювання валютних операцій на території України. Контроль за виконанням уповноваженими банками функцій здійснення валютного контролю за своєю клієнтурою. Санкції НБУ за порушення валютного законодавства. Координація НБУ діяльності органів валютного контролю.

Література [3; 47; 66; 67; 99]

Тема 13. Правові основи фінансового контролю в Україні

Суть і призначення фінансового контролю. Види фінансового контролю. Методи фінансового контролю. Поняття ревізії. Види ревізій. Акт ревізії. Обстеження. Інспекції. Спостереження. Організації та органи фінансового контролю. Загальнодержавний фінансовий контроль. Відомчий фінансовий контроль. Фінансовий контроль фінансово-кредитних органів. Внутрішньогосподарський фінансовий контроль. Аудиторський фінансовий контроль. Правове положення державної податкової служби в Україні. Правові засади аудиторської діяльності в Україні. Державна пробірня палата України.

Література [1; 2; 16; 17; 19; 35; 50; 126–128]

Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Лекції	Семінар	Практ занят	Сам роб
Змістовий модуль 1.					
1.	Тема 1. Грошово-кредитна політика	2			8
2.	Тема 2. Фінансова діяльність держави, її правові аспекти	2	2		8
3.	Тема 3. Фінансова система України	2	2		8
Змістовий модуль 2.					

4.	Тема 4. Система оподаткування в Україні. Непрямі податки	2	2		8
5.	Тема 5. Грошова система — встановлена державою форма організації грошового обігу в країні	2	2		8
6.	Тема 6. Бюджетна система та бюджетна політика	2	2		8
7.	Тема 7. Правове регулювання позабюджетних фондів	2	2		6
8.	Тема 8. Правовий режим цільових і позабюджетних фондів коштів	2	2		8
9.	Тема 9. Банківська система України	2	2		8
10.	Тема 10. Правові основи банківського кредитування	2	2		8
11.	Тема 11. Правові засади державного кредиту. Правові основи страхування	2	2		
12.	Тема 12. Правове регулювання валютних операцій в Україні. Валютний контроль	2	2		
	Всього 120	24	22		78

Форма контролю: залік

Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота передбачає проведення індивідуальних та групових консультацій із студентами, а також відпрацювання студентами пропущених занять та незадовільних оцінок. Консультації проводяться на кафедрі адміністративного, фінансового та банківського права.

Методика активізації процесу навчання:

1. Приведення достатньої кількості практичних прикладів.
2. Усне опитування.
3. Проведення консультацій.
4. Застосування засобів заохочення до вивчення дисципліни.
5. Виконання контрольних робіт слухачами заочної форми навчання.

Активізація вивчення студентами дисципліни «Правові засади валютного регулювання» передбачає:

а) прищеплення у студентів навичок самостійно опрацьовувати навчальну та наукову літературу в процесі підготовки до питань, що виносяться на семінарське заняття, а також у процесі самостійного написання рефератів;

б) заохочення студентів до активної роботи по обговоренню теоретичних питань з актуальних проблем міжнародного фінансового права;

в) прищеплення їм навичок творчо мислити, самостійно формулювати, викладати та аргументувати свої думки;

г) вироблення у студентів здатності зв'язувати загальнотеоретичні положення з вимогами повсякденної практики розбудови правової держави і громадянського суспільства.

д) формування у студентів здібностей перетворення одержаних знань у повсякденну правомірну поведінку, застосовувати їх при вирішенні юридично значимих життєвих ситуацій.

Вказівки до виконання контрольної роботи

Відповідно до навчального плану студенти можуть виконувати контрольну роботу. Номер варіанта контрольної роботи студент визначає за останньою цифрою номера своєї залікової книжки. Наприклад, якщо остання цифра номера залікової книжки «9», то студент обирає варіант 9.

Для послідовного і чіткого викладу матеріалу слід скласти план роботи.

Під час виконання роботи необхідно використовувати джерела, наведені в цій робочій програмі і рекомендовані на лекціях, а також підручники та нормативні акти, що відповідають темі роботи.

Контрольна робота повинна мати таку структуру:

1. Вступ (обсягом до двох сторінок), де обґрунтовується актуальність обраної теми, ступінь її вивчення, визначаються питання, які вимагають вирішення. Вказується об'єкт, предмет і методологічна основа дослідження, характеризуються джерела одержання інформації.

2. Основна частина, що містить мінімум два розділи. У першому розділі бажано розкрити теоретичні і методологічні положення з обраної теми дослідження, розглянути і проаналізувати різні точки зору, висловити своє ставлення до розглянутих питань і дати характеристику об'єкта дослідження. В інших розділах передбачається аналіз і обґрунтування тенденцій розвитку і шляхів вирішення наявних проблем. Кожен з розділів, залежно від обсягу викладеного матеріалу, може складатись із підрозділів.

3. Висновок, в якому стисло, обсягом до двох сторінок, дати і обґрунтувати пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення чинного законодавства або теоретичних положень за темою контрольної роботи.

4. Список використаних в контрольній роботі джерел повинен включати: нормативно-правові акти (Конституція, закони України, підзаконні акти); наукові праці (монографії, брошури, статті тощо); статті в періодичних виданнях (журналах, газетах, збірниках); інші фактичні матеріали. Всі джерела розміщують в алфавітному порядку згідно з діючими стандартами бібліографічного опису.

Обсяг роботи загалом – не більше 10-12 сторінок формату А4.

Оформивши належним чином титульний лист, потрібно підписати роботу, вказавши дату виконання, і в зазначений термін подати на перевірку.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Історично-правові аспекти визначення поняття грошей.
2. Поняття фінансово-правового інституту грошового обігу.
3. Поняття грошової системи.

Варіант 2

1. Поняття та функції грошей.
2. Ознаки фінансово-правового інституту грошового обігу.
3. Критерії виділення типу грошової системи.

Варіант 3

1. Інформаційна теорія грошей.

2. Місце фінансово-правового інституту грошового обігу в системі фінансового права.
3. Типи грошових систем

Варіант 4

1. Наукові погляди на функції грошей в науці фінансового права.
2. Грошовий обіг як об'єкт фінансово-правового регулювання.
3. Правові режими застосування грошей та принципи організації і функціонування грошових систем.

Варіант 5

1. Прояви функцій грошей у фінансових відносинах.
2. Особливості правового регулювання грошового обігу.
3. Принципи монетно-знакової організації, що опосередковують склад, структуру і якість грошових знаків в обігу.

Варіант 6

1. Гроші в системі об'єктів фінансових правовідносин
2. Ознака безперервності руху грошей
3. Принципи організації виробництва, випуску і вилучення з обігу грошових знаків.

Варіант 7

1. Наукові погляди на гроші як об'єкт фінансових правовідносин.
2. Поняття структури грошового обігу.
3. Принципи організації виробництва, випуску і вилучення з обігу грошових знаків.

Варіант 8

1. Гроші в системі об'єктів фінансових правовідносин
2. Національний банк України як орган державного управління грошовим обігом.
3. Принципи регулювання елементів грошової системи і грошового обігу.

Варіант 9

1. Характеристика понять, суміжних з поняттям грошей.
2. Особливості банківського регулювання та банківського нагляду у сфері грошового обігу.
3. Поняття структура та елементів грошової системи

Варіант 10

1. Особливості правового регулювання грошового обігу в Україні
2. Особливості правового регулювання грошової одиниці та масштабу цін як елементів грошової системи.
3. Проблема визначення правової природи безготівкових грошей та загальнодержавні й локальні електронні платіжні системи.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Суть і роль грошово-кредитної політики, визначення її стратегії і тактики.
2. Інструменти грошово-кредитної політики і тенденції їх застосування центральними банками.
3. Політика обов'язкових резервних вимог.
4. Політика рефінансування.
5. Політика відкритого ринку.
6. Поняття фінансової системи, її правова природа.
7. Фінанси матеріальної сфери виробництва.
8. Правозастосовні акти — юридична форма реалізації фінансового права.
9. Правові форми оперативної виконавчої діяльності у галузі фінансів.
10. Порядок реєстрації і опублікування фінансово-правових актів.
11. Формування і вдосконалення фінансового законодавства.
12. Поняття державного бюджету та його роль у виконанні функцій суверенної держави.
13. Поняття соціального страхування.
14. Правовий режим централізованих, державних і недержавних фондів майнового і особистого страхування.
15. Фінанси банківсько-кредитної системи.
16. Зміст, правові методи і форми фінансової діяльності держави.
17. Органи управління державними фінансами.
18. Поняття і функції податків і зборів (обов'язкових платежів).
19. Класифікація податків.
20. Система оподаткування в Україні.
21. Акцизний збір.
22. Сутність і призначення податку на додану вартість.
23. Поняття мита та його види.
24. Оподаткування операцій особливого виду.
25. Порядок нарахування та строки сплати податку на прибуток підприємств.
26. Порядок стягнення не внесених у строк податків і зборів (обов'язкових платежів).
27. Правове регулювання місцевих податків і зборів.
28. Фінансові санкції за порушення податкового законодавства.
29. Адміністративні штрафи за порушення податкового законодавства.
30. Кримінальна відповідальність за ухилення від сплати податків.
31. Загальні елементи грошових систем.
32. Грошові реформи та методи їх проведення.
33. Інфляція.
34. Емісія грошей. Емісійний механізм та емісійна система.
35. Правові засади організації емісійних операцій. Емісійна дисципліна.
36. Сутність бюджетної системи.
37. Бюджетне законодавство України.
38. Аналіз Державного бюджету України 2023 року.
39. Управління державним боргом України.
40. Політичне значення бюджету та його роль у виконанні функцій держави.
41. Поняття позабюджетних фондів та їх значимість у фінансово-кредитній системі держави.
42. Фонд державного соціального страхування і Пенсійний фонд.

43. Державний Фонд зайнятості населення.
44. Позабюджетні фонди органів місцевого самоврядування.
45. Інші позабюджетні фонди.
46. Поняття, класифікація і основи правового регулювання цільових державних і місцевих фондів коштів.
47. Правовий режим цільових бюджетних фондів.
48. Правовий режим державних позабюджетних фондів і цільових фондів коштів органів місцевого самоврядування.
49. Структура та організаційно-правові форми банківської системи України.
50. Правове положення Національного банку України.
51. Операції Національного банку.
52. Повноваження НБУ щодо здійснення банківського нагляду.
53. Органи управління та структура НБУ.
54. Нормативні акти НБУ.
55. Правові основи діяльності комерційних банків в Україні.
56. Види комерційних банків та їх правовий статус.
57. Порядок створення і припинення діяльності комерційних банків.
58. Відкриття філій та представництв комерційних банків на території України та інших держав.
59. Статутний та інші фонди комерційних банків.
60. Порядок надання комерційним банкам ліцензії на здійснення банківських операцій.
61. Органи управління і структура комерційних банків.
62. Правові основи державного кредиту.
63. Внутрішній державний борг.
64. Державне регулювання ринку цінних паперів.
65. Форми державного кредиту.
66. Правовідносини України з іноземними державами і міжнародними фінансово-кредитними організаціями в галузі державного кредиту.
67. Нормативно-правове забезпечення відносин в галузі державного кредиту.
68. Сутність і функції страхування.
69. Основні галузі і види страхування.
70. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні.
71. Правова природа банківського кредиту.
72. Види банківського кредиту.
73. Види забезпечення виконання зобов'язань за кредитним договором.
74. Відповідальність за порушення зобов'язань за кредитним договором.
75. Правове регулювання одержання кредитів в іноземній валюті від іноземних кредиторів.
76. Організація роботи з готівкою установами банку.
77. Форми безготівкових розрахунків на території України.
78. Валютні операції та їх види.
79. Правовий режим операцій з продажу та купівлі іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку України.
80. Порядок та умови торгівлі іноземною валютою.
81. Класифікація і характеристика методів валютного регулювання.
82. Курсова політика НБУ.

83. Регулювання НБУ поточних валютних операцій.
84. Регулювання НБУ операцій, пов'язаних з рухом капіталу.
85. Повноваження НБУ у сфері валютного контролю.
86. Суть і призначення фінансового контролю.
87. Види фінансового контролю.
88. Методи фінансового контролю.
89. Організація фінансового контролю в Україні.
90. Органи, які здійснюють фінансовий контроль, їх повноваження

Рекомендована література:

Основна:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Бюджетний кодекс України: Кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
3. Господарський кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
4. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. Адамик Б. П. Центральний банк і грошово-кредитна політика : підруч. 2-ге вид., доп. і переробл. К.: Кондор. 2011.
6. Андрущенко В. Л. Морально-етичні імперативи податків та оподаткування (західна традиція): [монографія]. К.: Алерта, 2013. 384 с.
7. Береславська О. І. Валютна політика України: теорія та практика : моногр. Держ. податк. адмін. України. Ірпінь : Нац. ун-т ДПС України, 2010.
8. Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник. К.: НІОС.2000. 416 с.
9. Вовчак О. Д. Гроші та кредит : навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2019. 424 с.
10. Грошово-кредитна система України в умовах ринкових перетворень в економіці : моногр. За ред. д. е. н., проф. О. В. Дзюблюка. Тернопіль : Карт-Бланш, 2007.
11. Габбард Р. Глен. Гроші, фінансова система та економіка : підруч. Р. Глен Габбард ; пер. з англ.; наук. ред. пер. М. Савлук, Д. Олесневич. К. : КНЕУ, 2004.
12. Голюк В.Я. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. К. 340 с.
13. Гроші та кредит : підручник. За наук. ред. М. І. Савлука. 6-те вид., перероб. і доп. К. : КНЕУ, 2011. 589 с.
14. Гроші та кредит : підручник. За ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 892 с.
15. Гроші та кредит: навч. посіб. За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. М.І. Крупки; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2010. 406 с.
16. Гроші, банки та кредит: у схемах і коментаріях: Навч. посіб. За ред. Б.Л. Луціва. Львів: ЛБК НБУ, 1999. 156 с.
17. Дзюблюк О. В. Валютна політика : підруч. К. : Знання, 2007.
18. Коваленко Д. І. Гроші та кредит: теорія і практика: навч. посібник. 3-е видання. К. : Центр учбової літератури, 2019. 352 с.

19. Коваленко Д.І. Фінанси, гроші та кредит : теорія та практика. : навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2013. 578с.
20. Національні фінанси: підручник. За ред. В.І. Грушка; ВНЗ "Ун-т економіки та права "КРОК". К.: ВНЗ "Ун-т економіки та права "КРОК", 2017. 656с.
21. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія) : Навчальний посібник. 2-ге вид., доп. і перероб. К.: КНЕУ, 2001. 240 с.
22. Рожко О.Д. Державні фінанси України: детермінанти та пріоритети розвитку: монографія. К.: Вид-во Ліра-К, 2016. 360 с.
23. Тимохова Г. Б. Фінанси, гроші та кредит : навчальний посібник для ст.-ів ВНЗ. К. : Кондор, 2019. 592 с.
24. Фінанси: Навчальний посібник в 2-х частинах. За заг. ред. Баранової В.Г. Одеса: Атлант, 2015. ч.1. 344с.
25. Фінансово-економічна грамотність: Підручник: у 2 частинах. Авт. кол. за редакцією д-ра екон. наук, проф. Жихор О.Б., д-ра екон. наук, проф. Димченко О.В. К.: Кондор, 2017. Частина 1.: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України. 800 с.
26. Шпак Н. О., Ярошевич Н. Б., Побурко О. Я. Фінанси, гроші та кредит : навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 416 с.
27. Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю., Ливдар М.В. Фінанси: Навчальний посібник. Львів: Видавництво "Простір-М", 2018. 298с.

Допоміжна:

1. Фінанси. Грошовий обіг. Кредит : Навчальний посібник. За ред. Л.О. Дробозіної. Рівне: Вертекс, 2001. 352 с.
2. Фрадинський О. Основи оподаткування : навч. посіб. К. : Ліра-К, 2015. 340 с 49.
3. Харченко С. І. Повноваження органів казначейства України з контролю дотримання бюджетного законодавства – запобіжник бюджетних правопорушень. Фінанси України. 2013. №6. С. 7-17.
4. Бюджетна система: підруч. За наук. ред.. В. М. Федосова, С. І. Юрія. К.:Центр учбов. Літератури; Тернопіль: Екон. думка, 2012. 871 с.
5. Возняк Г.В., Жеребило І.В. Формування фінансово спроможних територіальних громад: ризики децентралізації. Фінанси України. 2020. № 1. С. 73-82.
31. Гальчинський А. Теорія грошей: Навч. посіб. К.: Основи, 2001. 411с.
6. Геєць В. М. Вихід з кризи (Роздуми над актуальним у зв'язку з прочитаним). Економіка України. 2013. №6(619). С. 4-19.
7. Данилишин Б.М. Перспективи удосконалення монетарної політики України. Фінанси України. 2020. № 2. С. 7-24.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Офіційний сайт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку України. URL: <http://www.ssmc.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>

6. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL:
http: 17
//www.nbuv.gov.ua

